

795
32

Het Eeuwig Evangelie.

CHRISTELIJK MAANDSCHRIFT

ONDER REDACTIE VAN

J. CRAMER,

en

G. H. LAMERS,

Theol. Doct. en Proef. te Amsterdam.

Theol. Doct. en Proef. te 's Gravenhage.

1872.

N°. 3.

HET OFFER DES LIJDENS, DOOR JEZUS GEBRACHT.

door

J. H. GUNNING Jr.

AMSTERDAM,
W. H. KIRBERGER.

1872.

796

797

32
==

III.

HET OFFER DES LIJDENS, DOOR JEZUS GEBRACHT.

Onze tijd bemint het, de aandacht te vestigen op het gewone, natuurlijke leven. Niet de uitstekende hoogtepunten alleen, maar ook de dalen die tussehen deze bergtoppen inliggen en die toch het eigenlijke van de ruimte des levens uitmaken, wil hij beschouwen. In de geschiedenis b. v. moet, naar de richting onzer dagen, ophouden het beschrijven van den wereldloop, van de ontwikkeling der menschheid alléén naar de namen der vorsten die geheerscht hebben, de groote veldslagen die geleverd zijn, of de geduchte omkeeringen van welke de bodem der wereld een tijd lang daverde en verder duurzaam invloed ondervond. Neen, dit alles niet alleen. Maar ook de gewone dagelijkse dingen: de lotgevallen, de levenswijze, de aard des volks, ook van hen wier namen niet in de geschiedrollen staan opgeteekend. Waar en hoe de menschen woonden, hoe zij zich kleedden, wat zij aten en dronken, hoe zij zich uitspanden en gezellig verkeerden, kortom alles wat tot 's menschen leven behoort, wordt binnen den kring der geschiedenis getrokken. En met het hoogste recht. Want dit alles, dit samenstel van alle omstandigheden te zamen, vormt een organisch geheel. Niets kan er van worden gemist, zoo men een waarlijk volledige voorstelling der historie begeert. Het streven naar omvatting van de natuurlijke

werkelijkheid is de roem zoowel als de eigenaardigheid onzer dagen op elk gebied, ook op dat der wetenschap.

Zoo is het ook met het leven van Jezus onzen Heiland. Men bemoeit zich algemeen, dat leven natuurlijk op te vatten. Men wil den Verlosser niet langer over de oppervlakte dezes aardschen levens laten zweven als in een lang wit kleed en met den stralenkrans om het hoofd, gelijk de schilders-overlevering hem ons voorstelt. Men vraagt naar den tijd waarin hij leefde, den toestand van land en volk, de huiselijke zeden, de gezellige toestanden waaronder hij optrad en waarvan hij den invloed ondervond. En dat met het hoogste recht. Het is niet te zeggen hoe veel meer licht er over de gansche persoonlijkheid, en dan ook over de geestelijke beteekenis des Heilands geworpen wordt, wanneer wij hem waarlijk menschelijk, natuurlijk, historisch bepaald gelijk hij inderdaad geweest is, beschouwen. Wie zich hiervan wil overtuigen, leze b. v. eene voorlezing, onlangs door den hoogleeraar Delitzsch uitgegeven over het leven van den handwerksstand in Jezus' tijd. Men ziet daar als in een aanschouwlijk tafereel voor zijn oog geschilderd hoe het gesteld was in een timmermanswerkplaats en in een handwerkersleven gelijk onze Heer zelf daarin verkeerd heeft in de dagen zijner jeugd. En bij die gedachte gevoelt men zich den Heiland nader gebracht, veel inniger nader, zonder vermindering van den eerbied voor zijn goddelijke verhevenheid. Integendeel die eerbied wordt grooter als wij bedenken hoe het vleesch geworden Woord, het eeuwige Woord, zich aldus volkomen tot ons heeft geneigd en aan al onze zwakheden deelgenomen.

Dit heeft zijn toepassing eveneens op het gebied van de geloofswaarheid, die in de openbaring des Zoons van God in het vleesch voor ons besloten ligt. Het leven, het aardsche leven des Heeren, heeft voor het geloof een zeer uitnemend gewicht. Al de bijzonderheden, de ervaringen, lotgevallen, op elkaar volgende geschiedenissen en ontmoetingen in dat leven hebben haar waarde voor het geloof,

niet zoozeer als anekdotische afzonderlijkheden die elk een bepaalde leering bevatten, als wel, als samen één geheel van 't aardsche leven van den Zoon des Menschen vormende waaruit blijkt dat Hij ons waarlijk in alle dingen, uitgenomen de zonde, gelijk is geweest.

Wie dit nu erkent, spreekt niet zelden tegen de woorden der dusgenoemde apostolische geloofsbelijdenis, voor zoover zij in het tweede artikel den persoon en het werk des Heilands beschrijft, een bedenking uit. Zie, zegt men dan, in hoe snelle opvolging hier van de ontvangenis en geboorte des Verlossers tot zijn lijden onder Pontius Pilatus wordt voortgegaan. „Ontvangen van den Heiligen Geest, geboren uit de Maagd Maria: die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruist, gestorven en begraven.” Het is alsof er geen plaats is voor het geheele rijke leven des Heeren dat daar tusschen ligt. Heeft Hij dan niet geleerd, het koningrijk der hemelen gepredikt, wonderen gedaan, het land doorgereisd goedgeoede en genezende allen die van den Booze gekweld waren? Moet dit alles worden voorbijgegaan als voor 't geloof van geen belang? Is de Heer dan enkel op aarde gekomen om te lijden en te sterven?

Dit schijnt een gegronde bedenking. En toch is zij het niet werkelijk. Reeds onze oude trouwhartige Catechismus geeft er met juistheid antwoord op. Wat verstaat gij door het woord „geleden”? Dat Hij aan lijf en ziel, den ganschen tijd zijns levens op aarde, maar inzonderheid aan 't einde zijns levens, den toorn Gods tegen de zonde des ganschen menschelijken geslachts gedragen heeft. Ja den ganschen tijd zijns levens op aarde. Dit is dan de wijde strekking van 't geen wij in ons opschrift aanduiden, het offer des lijdens door Jezus gebracht. Wij zien, wel is waar, niet voorbij dat in de laatste dagen en uren zijns levens dat lijden als het ware geconcentreerd, in 't heilig kruisoffer als de vervulling van Israëls grooten Verzoendag zijn volle hoogte bereikt heeft. De Heer zelf duidt dit aan door, als hij aan den Paaschmaaltijd aanzit, tot zijn discipelen te

zeggen: ik heb zeer begeerd dit Pascha met u te eten *eer dat ik lijde*. Maar toch is de geheele tijd zijns levens één lijden geweest. In het dragen van onze zonden, en van den toorn Gods — niet tegen Hem zelve maar tegen de zondige wereld die Hij vertegenwoordigde — in dat dragen van onze zonden ligt de taak zijns ganschen heiligen levens.

Dit zullen wij eerst dan recht verstaan, wanneer wij de *persoonlijkheid* des Heeren steeds vasthouden als het heilig middelpunt van al zijn doen. Bepaaldelijk ook van die verrichtingen waarin zich zijn doen als het ware in volle majesteit openbaarde, namelijk in zijn wonderen. Die wonderen zijn alle *genezingen*. Een wonder is de verlossende, genezende indaling van de krachten der hoogere wereld in deze lagere, om haar uit haar krankheid, haar versterving, op te heffen. Zoo is, niet alleen in 't uitwendig verloop en de zichtbare gedaante der zaak, maar ook in den wezenlijken aard dezer dingen, elk wonder een *genezing*.

Waar nu een der Evangelisten ons de werkzaamheid des Heeren in het genezen van zieken, het uitwerpen van booze geesten, het helpen in alle nooden beschrijft, voegt hij er deze merkwaardige woorden aan toe: Jezus deed dit alles „opdat vervuld zou worden dat gesproken „was door Jesaia den profeet, zeggende: Hij heeft onze „krankheden op zich genomen, en onze ziekten gedragen.”

Is dit niet een vergissing, een verkeerde herinnering, een minder juiste textaanhaling van den Evangeliebeschrijver? Immers het is bekend dat Jesaia, in het heerlijke 53e hoofdstuk hetwelk hier tot de aanhaling dient, niet de wonderen der genezing van lichamelijke krankheden, maar een geestelijk dragen van de zonde des volks, voor en om welke hij lijdt, aan den knecht Gods toegeschreven heeft. Hoe kan dit profetisch woord dan op de lichamelijke genezingen die de Heer verrichtte, betrokken worden?

Omdat dit *doen* des Heilands een *lijden* was. Omdat het lijden, dat het gansche aardsche leven van des menschen Zoon vervulde, juist in deze wonderen een heilige diepte

bereikte. Omdat ook deze wonderen behoorden tot het offer des lijdens, der gehoorzaamheid, door Jezus gebracht.

Dit bedoelden wij als wij zoo even zeiden dat de *persoonlijkheid* des Heeren de noodzakelijke verklaring is van al zijn doen, en bepaaldelijk ook van zijn wonderen. Menigmaal namelijk worden die wonderen meer of min *deïstisch* beschouwd. Deïsme is die voorstelling van God, volgens welke Hij de wereld wel heeft geschapen, maar, na de onveranderlijke noodzakelijkheid en den vasten gang der eeuwige natuurwetten in haar gelegd te hebben, zichzelf nu verder uit die wereld terugtrekt zoodat bij haar verklaring dan nu verder de persoonlijkheid Gods niet in aanmerking komt. Zoo is er, willen wij zeggen, eveneens een *deïstische* verklaring van de wonderen des Heeren, kenbaar dááaraan dat men eenvoudig zegt: hij bezat goddelijke almacht en alwetendheid; daarmede werkte Hij bij de wonderen, gelijk Hij deze goddelijke heerlijkheid zoo lang liet rusten als hij *geen* wonderen deed. Op gelijke wijze verklaart men trouwens ook het geheele verzoeningswerk. Men heeft de leerstellige theorie omtrent de gerechtigheid en de barmhartigheid Gods, hoe deze twee met elkaar in strijd, in spanning waren door des menschen zonde. Hoe dus een offer noodig was om wederom harmonie te bewerken, om te maken dat God weêr den zondaar behouden kon terwijl Hij de zonde strafte. Deze geheele theorie wordt voltooid zonder dat van het hart, van de persoonlijkheid des Heeren Jezus in het geringste behoeft sprake te zijn. Gelijk bij het deïsme als godsdienstig stelsel, zoo wordt dus ook in deze verklaring de *persoon* des Heeren achter de afgetrokken, derhalve levenlooze, *daad* gesteld en dit vormt wat wij het deïstisch karakter dezer opvatting noemen.

O hoe verre is deze opvatting van de evangelische verkondiging van Jezus lijden verwijderd!

De geschiedenis van schier elke genezing, door den Heiland verricht, toont ons het aandeel dat zijn persoonlijkheid, lijdend, biddend en strijdend, aan deze werken

nam Hij bidt, hij worstelt met God: hij zucht, hij strijdt in den geloove. Hij doet niets tenzij Hij den Vader het ziet doen, d. i. tenzij Hij verzekerd is dat Hij, met dit te doen, in overeenstemming is met des Vaders eeuwigen Raad, de hemelsche werken en gedachten hier op aarde tot zichtbare gelding brengt. In alle krankheden, ja in alle lijden der menschheid, ziet hij niet slechts een natuurlijke zwakheid, maar de macht des vijands die om der zonde wil over deze aardsche toestanden heerscht. Tegen dien vijand strijdt hij met het wapen, in welks gebruik de eerste Adam was te kort geschoten, de *gehoorzaamheid* aan Gods wil, het dragen van den *vloek*, die om de zonde is. De zondige menschen kunnen, van wege de verdooving van 't besef die over ons allen ligt, dien vloek niet volkomen dragen. Wel ondergaan, maar niet *dragen*, d. i. met volkomen besef, met waarachtig bewustzijn van de *beteekenis* des lijdens het doorstaan. Dit is de reden waarom zoo menigeen den Heiland in moed en onverschrokkenheid bij het tegemoet gaan van den dood schijnt te overtreffen. Lezen wij niet van zoo vele helden die, gansch niet gelijk de sidderende Jezus in Gethsémané, maar met volkomen kalmte, met heldhaftige berusting, ja met vrolijken moed den dood onder de oogen hebben gezien? Het is omdat zij den dood niet in zijn volle diepte kenden. Omdat zij de daemonische verschrikking, den donkeren achtergrond des *vloeks* niet kenden. Zij droegen dus ookeigenlijk den dood niet ten volle, omdat zij hem voor een deel bewusteloos doorgingen: omdat zij de diepste kern des vloeks niet be-seften, namelijk den toorn Gods die het zondig leven verteert.

Dien toorn, de binnenste kern van het lijden der menschheid, heeft Hij, de Heilige die *ons* vleesch droeg, geheel in zich opgenomen. Den toornenden wil des Vaders, d. i. den vloek, den dood, heeft Hij gedragen. Geen mensch kon dat doen buiten Hem. Want, er onder bezwijken zonder meer, dat is niet dragen in den vollen zin. Dat is slechts, er door verpletterd worden. Dit echter is het

noodzaaklijk lot van elken zondigen mensch, dus van de geheele menschheid buiten Jezus. Hij alleen kon in volmaakte gehoorzaamheid, daar Hij de eeuwige Zoon was, als mensch den toornenden wil Gods volkomen dragen, en dus dien wil zich laten uitwerken en ontplooiën tot hetgeen hij eigenlijk bedoelt te zijn, namelijk de wil der eeuwige levendmakende liefde. De mensch kan door de zonde den wil Gods niet meer *doen*. Het eenige waardoor hij nu met God in levende betrekking kan blijven, is dan nu, dien wil Gods te *lijden*, daar hij zich als *toorn* tegen hem gekeerd heeft; gelijk de stroom die ons eerst zacht en vaardig droeg toen onze richting de zijne was, daarentegen als een onweerstaanbare bruisching tegen ons in loopt sedert wij onze richting *omgekeerd* hebben. Maar dien toorn Gods te lijden, ten volle *dóór* te dragen, dat is niet in des zondigen menschen macht. Ter halver wege bezwijkt hij. In de diepte des doods zinkt hij wel neder, maar duikt er niet weder uit op. Als Gods gemeenschap, d. i. het leven, hem ontzinkt, kan hij wel roepen: God verlaat mij! — en in den dood nederstorten; maar niet, door te roepen: *mijn* God, *mijn* God, *waarom* verlaat gij mij? aan zijn God vasthouden *dóór* dien dood, *dóór* die verlating heen. Jezus heeft het gedaan. Bij zijn genezende wonderen deed hij het aanvankelijk. Hier droeg hij de zonden, den vloek der menschheid veel vollediger, veel dieper dan die menschheid zelve, en had door die volkomen gehoorzaamheid de macht, dien vloek te overwinnen, den dood zoover hij zich in deze krankheden aankondigde, buiten gevecht te stellen door genezing, den tegen hem worstelenden vijand te ontwrichten. Maar in zijn eigen lijden daarna, als de Overste dezer wereld op Hem aankwam, *dáár* heeft hij ten volle deze overwinning behaald. Daar is hij gansch en al in dien dood, in dien vloek ingedaald, ja is *een vloek geworden* voor ons, om ons er van te kunnen verlossen. Zoo heeft hij kunnen *opstaan*, d. i. het wonder, het nieuwe leven, niet gemaakt tot een *doorbreking* van den vasten

natuursamenhang, over welke de natuurkenners ongeloo-
 morren; maar tot een hooger en levensbodem, tot de
 natuurwet der *nieuwe* wereldorde, even vast en onverbreek-
 baar van wege de macht des overwinnenden levens, als
 de oude natuurorde vast en onverbreekbaar is van wege
 de macht der zonde en des doods.

Ja, in Jezus' offer des lijdens is de wet des hooger en,
 Godmenschelijken levens, de wet der *liefde*, openbaar ge-
 worden. „Opdat *vervuld* zou worden wat gesproken is door
 Jesaja den profeet: „Hij heeft onze krankheden op zich ge-
 nomen, en onze ziekten gedragen.” Dit is de wet des
 waarachtigen levens, des *geloofslevens* waarin Jezus ons
 vooringing. Plaatsbeksleedende offerande is reeds eenigszins
 de wet ook der lagere natuur, omdat elk lager gebied der
 schepping toch profetie van het hoogere is. Plaatsbeksleedend
 lijdt in zekeren zin de plant voor het dier dat haar tot
 voedsel neemt, het dier voor den mensch wien het tot
 levensonderhoud wordt geofferd. Een diepe zin is er in de
 schemerende gedachte der oude Manicheërs, als zij het lijden
 der natuur, het sterven der plantenwereld en dergelijke
 opofferingen des levens om in een anderen bestaansvorm over
 te gaan, den lijdenden Jezus (*Jesus patibilis*) hebben ge-
 noemd. Maar dit alles is nog slechts een onbewust, on-
 eigenlijk zoo genoemd, lijden. Het eigenlijk lijden is dáár,
 waar de vrije liefde een zondig verband aanvaardt om er
 zich in te laten beknellen, pijnigen, dooden tot heil der
 schuldigen. Dit is iets algemeen-menschelijks. Nauwelijks,
 zegt Paulus, zal iemand voor een rechtvaardige sterven,
 ofschoon voor een goede iemand allicht bestaan zou te
 sterven. Dit is de diepe schoonheid der aanbieding van
 Juda aan den nog onbekenden Jozef, als hij zijn roerende
 rede besluit met die woorden na welke ook Jozefs zelfbe-
 dwang breekt: „Nu dan, laat toch uwen knecht voor
 dezen jongeling Benjamin slaaf van zijn heer blijven, en
 laat den jongeling met zijn broederen optrekken. Want
 hoe zou ik optrekken tot mijn vader, indien de jongeling

niet met mij was? opdat ik den jammer niet zie, welke zijnen vader overkomen zou!" Zóó geeft de geleerde zijn tijd en gezondheid ten beste voor het menschdom, welks duisternis hij verlichten wil, de miskende staatsman zijn nachtwaken en worstelingen voor het volk, welks val hij tracht te verhoeden. Zoo lijdt in de familie de diepste ziel voor de oppervlakkigen, die zonder het te gevoelen, dien familienaam oontereen: de reingeblevene alléén voelt de pijlen der gemeenschaplĳke schande het diepste in zijn boezem gedrukt.

Wij noemden deze liefdewet de natuurwet der *nieuwe* wereldorde, de wet des hoogerens levens. Inderdaad, zij wijst voor haar oorsprong op God, de hoogste *Liefde*, terug. De eeuwige Liefde zelve wil deelnemen aan 't leven, aan de strijdende ontwikkeling van het geschapene. Niet voor zoover wij God als Vader denken. De eeuwige Grond van alle dingen zou niet kunnen lijden zonder dat iets van zijn volstreckte onafhankelijkheid van het geschapene, d. i. iets van Zijn heiligheid, die Zijn wezen zelf is, te loor ging. Dan ware dit echter een lijden niet uit vrijheid, maar uit noodzakelijkheid, een lijden, waarbij naar heidensche gedachtenleiding Gods zaligheid, die in Zijn heiligheid wortelt, werd prijs gegeven. Deze voorstelling heeft dan ook de christelijke kerk met juisten tact als *patripassianisme* verworpen. Maar hier blijkt ons juist, hoe noodzakelijk het is, op grond van de H. Schrift aan de idee des *drie-eenigen* Gods vast te houden. Als *Zoon* is God de in eeuwige eenheid met den Vader toch de schepping bemiddelende, dragende, verlossende Godheid: de geopenbaarde God, het Woord, *door* wien alle dingen geschapen en levend gemaakt worden, in den Heiligen Geest eeuwig één met den Vader.

Welnu, daar is een ingaan van het goddelijk Leven dat op zichzelf eeuwig vrij en zalig is, in dezen geschapen samenhang van zonde en dood. Een ingaan, een mededragen van de beperktheid dezer dingen. Dit is een aan-

vang van plaatsbekleedend lijden. Hierin bestaat juist de volmaaktheid, het Liefdewezen Gods. Als Jezus gezegd heeft in de bergrede: „hebt uwe vijanden lief, zegent ze die u haten en vloeken,” dan voegt hij er onmiddellijk bij: „weest dan volmaakt, gelijk uw Vader in de hemelen volmaakt is.” En Zijn eigen liefde door welke Hij zich in den dood overgeeft, noemt Hij in het hoogepriesterlijk gebed en in Zijn laatste gesprekken met de discipelen de verheerlijking van den Vader.

God openbaart zich. Gelijk het zevendaagsche scheppingswerk niet was een rustig laten - uitvloeien, maar een zevenvoudige worsteling van het Licht met de in de schepping ingedrongen macht der verwoestende duisternis, zoo is ook de openbaring Gods in de geschiedenis niet een rustig laten - doorschijnen als van een kalm, onaangevochten zonnelicht, maar een strijd, een worsteling met de zonde om een verloren menschdom tot verlossing te brengen. Daartoe dient in verwijderden zin de geheele wereld, maar rechtstreeks Israël, Gods uitverkoren volk. Dat is het volk der worsteling; daarom heet het Israël, strijder, worstelaar Gods, het volk des plaatsbekleedenden lijdens. Griekenland en Rome hebben de roeping van het genie op het gebied des denkens, des handelens, Israël op het gebied dat middelpunt van alle leven is, op dat der gemeenschap met God. Zijn roeping is daarom een roeping van afzondering, van door de andere volken als eenzijdig en menschenhatend teruggezet, veracht, vervolgd te worden. Die verheven roeping schildert Jesaia in zijn 53^e hoofdstuk. De verheven, in de gemeente zoo bekende woorden van dat hoofdstuk zien allereerst op het geheele Israël, dan verder op hen die te midden van dit zondige volk zijn ideaal veel hooger opvatteden en vervulden, d. i. op de Profeten; dan ten slotte op Hem die deze roeping werkelijk ten volle vervuld heeft. De „knecht des Heeren” is eerstelijk geheel Israël, dan in nauwer zin de profetenstand, eindelijk in de meest volstreckte toepassing van dit woord de Mes-

sias, in wien, als in den top eener breede piramide, dit alles uitloopt. Ziehier dan het woord vervuld waarop wij telkens de aandacht vestigden, en dat aan dit 53^e hoofdstuk ontleend is. Ziehier nu Hem die „onze krankheden op zich genomen heeft en onze smarten gedragen.” Hier is nu God, de eeuwige Liefde, waarachtig geopenbaard in het vleesch, geopenbaard in verzoenend, plaatsbeksledend lijden, gelijk wij gezien hebben.

Dit is vervulling van de behoefte der menschheid, daarom ook van hare in Israël heldere en rechtstreeksche, in de heidenwereld donkere en ongewis tastende profetiën. Hebt gij gelezen „Ekkehard, eene geschiedenis uit de 16^e eeuw,” dat boeiend tafereel van het middeleeuwsche leven? Daarin wordt van een geheimzinnigen vogel gesproken. „Wij hebben hem niet, en niemand heeft hem. In heldere middernachten vliegt hij hoog boven onze hoofden en strijkt met zijn vleugelen aan den hemel. De vogel heet Caradrion. Als zijn wieken zich tot de aarde nederplooiën, dan wordt, zegt men, een krank mensch genezen. Dan keert zich de vogel tot dien mensch en doet zijn mond open boven des menschen mond, en neemt des menschen onkracht in zich op, en vaart omhoog tot de zon en reinigt zich in 't eeuwige Licht, dan is die mensch gered.”

Deze diepzinnige heidensche mythe zegt: „wij hebben hem niet en niemand heeft hem.” Maar wij zeggen: Gode zij lof, wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, wij hebben den Verlosser als deelgenoot van ons vleesch. Ja ons vleesch heeft Hij, de Zoon Gods, in zichzelf tot volkomen doordringing met den Geest geheiligd. Ons leven des geloofs heeft Hij voltooid. Ach velen willen nog steeds niet aannemen dat de wandel onzes Heilands hier op aarde een wandel *in den geloove* geweest is. Dit is bepaaldelijk in tegenspraak met Gods Woord, dat uitdrukkelijk verklaart hoe Hij met ons, deelgenoot van ons bloed en vleesch, gezegd heeft: Ik zal mijn betrouwen op God stellen, d. i., ik zal gelooven. In tegenspraak met Gods

Woord dat Hem den „Oversten Leidsman en Voleinder des geloofs” noemt, en Hem als zoodanig als den voornaamste de rij der helden des *geloofs* laat besluiten. In tegenpraak vooral met Gods Woord, niet slechts in die enkele afzonderlijke teksten die wij noemden, maar in de geheele geschiedenis van zijn leven hier op aarde. Uitdrukkelijk toch, als hadde Hij voorzien dat deze dierbare waarheid in Zijn eigen gemeente gelochend zou worden, spreekt Hij van een *dubbelen* wil in zich, dus van den wil des *geloofs* die in Hem met den eeuwigen heiligen wil Gods, door strijd en worsteling, vereenigd worden moet. Ik ben, zegt Hij, uit den hemel nedergedaald, niet opdat ik mijn wil doe, maar den wil des Vaders, die mij gezonden heeft. En in Gethsemané, in die ontzaglijke geschiedenis zijner doodsangsten in den hof, daar zegt Hij: niet mijn wil, maar Uw wil geschiede, o Vader! en duidt ons daarmede aan, dat ook het hoogste, reinste geloof hier op aarde niet in staat is, den geheelen inhoud van Gods Raad, de gansche volheid van Zijn eeuwigen wil, waarvan hetgeen hier geschiedt, uitvloeisel is, in zich op te nemen en er zich volkomen mede te vereenigen.

In dat geloof heeft Hij de taak weder opgevat, welke Adam had laten vallen. De taak der volkomen gehoorzaamheid. Deze kon niet anders worden vervuld dan in een leven van plaatsbekleedend lijden. Dit nu was het offer des lijdens, door Jezus gebracht. Door dit offer heeft hij, als Hoofd der menschheid, in zichzelf de menschheid wederom Gode aangenaam gemaakt.

Want Hij heeft haar levend gemaakt door Zijn offerande des lijdens. Hij heeft door het offer Zijner volkomen gehoorzaamheid den dood in de volle diepte des vloeks aanvaard, om hem tot de volle hoogte der opstanding te overwinnen. Dat heeft gedaan het eeuwige Woord hetwelk *vleesch geworden is*, d. i.: *ons*, die hetzelfde vleesch dragen, nu de roeping opgelegd heeft om, in Hem ingeplaut, Zijn weg door de diepte naar de hoogte, in Zijn kracht, mede te maken.

Dit is dus de geheel *zedelijke* beteekenis van Jezus' wondermacht hier op aarde, en van zijn heerlijkheid in den hemel. Met zijn geheelen vrijen wil, met volkomen gehoorzaamheid gaat de Heer in den slaventoestand der menschheid in. Hij neemt geheel, en zonder voorbehoud, de gansche *schuld* des menschedoms (gelijk een edelmoedige helper een ganschelijk ontredderden boedel zou doen) over, en is daarom dan ook de éénig bevoegde Erfgenaam, de „Zoon des Menschen.” Zijne wondermacht rust op de eenheid van Zijn wil met den wil des Vaders. Zij is dus het aanvankelijk heroverd bezit van die onbelemmerde heerschappij over de wereld, tot welke de Mensch van den beginne geroepen werd. Die macht zal zich verder ontplooiën, volkomen worden, en aan het einde zich in „alle macht in hemel en op aarde” ten volle openbaren. Hier op aarde breekt dat licht slechts in afzonderlijke, nog slechts schemerende, stralen dóór, in de wonderen die, gelijk wij zagen, in hun aard genezingen zijn. Deze wonderen zijn gelijk zij dikwerf genoemd worden, *teekenen*. Dat is, zij hebben hun eigenlijke bedoeling niet in zichzelf, maar in iets anders; gelijk een „teeken” niet op zichzelf waarde heeft, maar enkel omdat het op iets *anders*, als op het eigenlijk bedoelde, wijst. Deze teekenen van Jezus wijzen dan *terug* op Jezus' inwendigen toestand: zij toonen ons, zooals wij het beschouwd hebben, het deelnemen van den Verlosser aan de schulden, het medelijdend verzinken van Zijn heilige liefde in al de ellenden Israëls. Maar die teekenen wijzen ons ook *voornit*, als aanvankelijke profetiën, op hetgeen er zijn zal in Jezus' heerlijk Koninkrijk der toekomst, wanneer alles wat hier nog wonderbaar, buitengewoon is, geheel *normaal*, de gewone alledaagsche toestand, zal zijn geworden.

Waar zijt gij nu o wijze, o onderzoeker dezer eeuw, die zoo gaarne daarover redeneert dat de wonderen van Jezus een doorbreking van de gevestigde wereldorde, van den wetmatigen natuursamenhang, en dien ten gevolge onmogelijk zijn? Gij meent dat gij hooge achting voor die natuur-

orde hebt, wier vasten samenhang het wondergeloof (zoo spreekt gij) uit onkunde minacht? O zie hier hoe deze wereldorde voor Jezus oneindig meer gewicht, beteekenis, heeft dan voor U. Gij redeneert over haar op uwe studeerkamer of bij uwe en anderer natuurkundige proeven. Maar Jezus voelt dien natuursamenhang, die wereldorde voorwaar nog *anders* dan gij! Hij redeneert er niet over, hij maakt er geen stelsel over, maar hij *draagt* haar *werkelijk*. Hij gevoelt haar niet in zijn voorstellende gedachten, maar hij gevoelt haren vloek, hare „wet der zonde en des doods” dáárin, dat hij dien vloek *draagt*, die wereldorde in haar vasten samenhang dóór zich heen laat gaan. Pilatus en Herodes, de oversten Israëls en het volk, de voorbereidingen in de geschiedenis van Israël en in die der geheele wereld, de geheele zonde des menschdoms van Adam en Kaïn af tot op dit oogenblik, ziedaar de vaste samenhang der wereld dien hij tegemoet gaat en dien hij dan dóór zijn heilig hart en leven laat snijden tot den dood toe. Gelijk Arnold von Winkelried de vastgesloten rij der Oostenrijksche speeren omvaamde en naar zijn borst toe boog opdat alzoo over zijn lijk heen een doortocht voor zijn Zwitsers gebaad worden zou.

En zie hier ook gij, die zoo licht over het „geloof in Jezus Christus” spreekt, alsof het slechts ware het aannemen van een samenstel van waarheden, met een zekere mate van gevoel en zedelijken ernst gepaard. Ziehier hoe dit geloof is een sterven aan uzelve. Voor zijn wonderen eischte Jezus hier op aarde *geloof*, d. i. hij wilde dat de lijdenden die hulp bij hem zochten, hun wil met Gods wil vereenigen zouden, met Gods wil die hier, in Hem, die der wonderbare *genezing* was. Dit kostte hem *zelven*, wij zagen het, de smarten en de worsteling van het dragen der zonde. Zich daarmede te vereenigen, daarin te gelooven, dat kostte dus ook aan deze lijdens die hem omringden, het sterven aan zichzelf, het erkennen van hunne en des volks verlorenheid om in Jezus het ware leven te hervinden. Bij het Israël van Jezus' tijd was dit natuurlijk nog slechts een aanvan-

kelijk, duister besef, want de Zoon Gods was nog niet ten volle geopenbaard, de beteekenis van zijn lijden en van zijne heerlijkheid was nog niet door den Geest verklaard. Maar voor *ons* is dit alles opgehelderd. Zoo *ons* geloof dan een waarheid in ons is, dan hebben wij het verkregen en behouden het niet anders dan ten koste van een *doodstrijd*, een breken van ons natuurlijk leven, een dooden van het hoogmoedig Ik. Ziedaar eene taak tot welke niets anders ons bekwamen kan, dan dezelfde almachtige hulp, die Hem dóór den dood tot de opstanding leidde, Gods kracht *onze* kracht, ja *onze eigen* kracht geworden. Dat is de volle beteekenis des Geloofs, en daarin is Hij ons voorgegaan: daartoe is Hij ons Hoofd. Hij heeft dat donkere pad des geloofs, d. i. des doodslijdens, voor ons betreden en zich de opstanding verworven, opdat wij nu, in Zijne gemeenschap, datzelfde zouden kunnen doen. Niet in den zin eener uitwendige navolging. Maar in *dien* zin, dat in het geloof, waardoor wij ons met Hem vereenigen, de waarachtige dooding des valsch-natuurlijken, des gevallen levens als het ware in één punt samengedrongen, en dan ook weder over het *geheele* leven, dat ééne aanhoudende bekeering is, uitgespreid wordt.

Aldus toont zich ons in aanbiddeijke heerlijkheid de beteekenis van Jezus' lijden. Dat offer des lijdens is doorgang tot de opstanding. Vergeten wij het nooit, de Heer is niet gekomen om te lijden. Het lijden is alleen middel, niet doel. Hij is gekomen om *Priester-koning* te zijn. Eerst door zijn opstanding zijn wij verlost, want eerst als de levende Heer kan hij de kracht van zijn op Golgotha volbracht werk ons toeëigenen. Daarom is hij van den beginne zijner verschijning af in Israel door elken Nathanael als *koning Israels* erkend, en heeft als koning Israels zijn profetischen intocht te Jeruzalem gedaan, met tranen zaaiende wat Hij oogsten zal in den dag zijner toekomst. Daarom erkent elk menschenhart dat zijn almachtige liefde leert ervaren, Hem in zijn verheerlijking als Hoofd der menschheid, als koning der

eere. De heerlijkheid van den Zoon Gods is door de vernedering van den Zoon des menschen geopenbaard.

Gelijk in de oude dagen een overwonnen leger moest gaan, één voor één, de handen op den rug gebonden, door een laag juk, om aan de andere zijde, met roeden op den naakten rug gegeeseld, voortaan eerloos en tot verderen krijgsdienst ongeschikt te zijn: zóó ging de zondige menscheid, één voor één van Adam af tot den laatste toe, onder het juk des doods dóór. Daar door heen gekomen, moesten zij echter in die smadelijke banden nog blijven. Want de volle losprijs was aan den dood niet betaald. Den vollen vloek kon geen mensch dragen. Geen mensch is ten volle gestorven, heeft ten volle, tot in de laatste diepte, den dood gesmaakt. Toen is de Zoon des Menschen gekomen, en heeft in volkomen gehoorzaamheid den dood gedragen. In den geloove heeft Hij, als Abraham, niet aangezien de verstorvenheid, den dood, maar God die het doode levend maakt. Zoo heeft Hij zich dan door den dood heengeloofd, en de opstanding verworven. Aan de andere zijde van het juk des doods gekomen, kon hij niet meer in deze vernedering vastgehouden worden. Hij schudde het hoofd, wierp de bedekking des doods van zich af, en trad in 't Opstandingsleven te voorschijn. Het offer des lijdens, door hem gebracht, had zijn geheele leven vervuld. Nu kwam het Opstandingsleven, de heerlijkheid, die wederom geheel vervuld zal worden door het hoogepriesterlijk tusschentrenden voor ons, het geldig maken van de kracht zijner eenmaal volbrachte offerande, totdat met en in Hem, het Hoofd, het geheele lichaam zal zijn opgestaan.

's *Gravenhage.*

J. H. GUNNING, Jr.